

Pro-tukipiste ry

Toimintakertomus vuodelta 2017

Pro-tukipiste on asiantuntijajärjestö, joka edistää seksi- ja erotiikka-alalla toimivien ihmisten sekä ihmiskaupan uhrien osallisuutta ja oikeuksia. Tarjoamme matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa seksityössä mukana oleville ja ihmiskaupan uhreille Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Pro-tukipisteen toiminta edistää kohderyhmäänsä kuuluvien ihmisten oikeutta palveluihin sekä oikeutta suojeluun kaikenlaiselta pakottamiselta, itsemääräämisoikeuden rajoittamiselta ja muilta oikeuksien loukkauksilta.

Yleinen yhdistystoiminta Pro-tukipisteellä

Yhdistys vastaa valtakunnallisesta ja kansainvälisestä vaikuttamistoiminnasta ja palvelujen ylläpitämisestä sekä viestinnästä, asiantuntijayhteistyöstä ja Pro-tukipisteen kokonaistoiminnan yleishallinnosta. Yhdistyksen toiminnalle asetettiin kolme yleistavoitetta:

1. Vaikuttamistoimintaa tehdään osallistumalla niihin rakenteisiin ja tapahtumiin, joissa voidaan vaikuttaa kohderyhmiemme asemaan,
2. Ylläpidetään matalan kynnyksen neuvonta- ja tukipalveluyksiköitä sekä ihmiskaupan vastaista järjestötyötä edistämään kohderyhmiimme kuuluvien ihmisten sosiaali- ja terveysoikeuksia, turvallisuutta ja osallisuutta.
3. Edistetään kohderyhmiin kuuluvien ihmisten osallisuutta vaikuttamistyössä.

Yleishallinto sisältää talous- ja henkilöstöhallinnon sekä yhdistyksen ylläpitämien eri toimintojen kokonaisuuden yhteensovittamisen. Yhdistystoiminnassa työskenteli kertomusvuoden aikana kolme henkilöä (toiminnanjohtaja, talouspäällikkö ja toimistos sihteeri).

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Yhdistyksen yhteiskunnallinen vaikuttaminen on yhdistyksen asiantuntijuuden jalkauttamista. Vaikuttamistyötä tehtiin toimimalla verkostoissa, antamalla lausuntoja ja haastatteluja, osallistumalla asiantuntija- ja ohjausryhmiin sekä kouluttamalla ja konsultoimalla sidosryhmätahoja. Keskeisimmät vaikuttamistyön sisällölliset teemat liittyivät seksi- ja erotiikka-aloihin sekä ihmiskauppaan liitty-

vään lainsäädäntöön, sosiaali- ja terveysoikeuksiin, siirtolaisuuteen ja paperittomuuteen, järjestöjen asemaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja ihmiskaupan kansallisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon.

Jäsenyydet ohjaus- ja asiantuntijatyöryhmissä sekä luottamustoimet:

- Jäsenyys valtakunnallisessa Hiv- ja hepatiittiasiantuntijatyöryhmässä, joka on Sosiaali- ja terveysministeriön asettama ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinnoima. Yhdistyksen edustajina olivat toiminnanjohtaja ja palvelujohtaja. Asiantuntijatyöryhmä laati kansallisen hiv-strategian, joka julkaistiin 1.12.2017. Toiminnanjohtaja oli jäsenenä myös PreP-alatyöryhmässä, joka valmistelee hiv-tartuntaa ennalta ehkäisevän lääkityksen käyttöön ottoa Suomessa. PreP-alatyöryhmän työ jatkuu vuodelle 2018 (toiminnanjohtaja).
- Jäsenyys PALOMA-asiantuntijaryhmässä; PALOMA= Pakolaisten valtakunnallinen mielen-terveystyön toimintamalli (toiminnanjohtaja).
- Jäsenyys Ensi- ja turvakotien liiton Jalkautuva naistyö -hankkeen ohjausryhmässä (toiminnanjohtaja)
- Jäsenyys ihmiskaupan vastaisessa asiantuntijaverkostossa, jota koordinoi ihmiskaupan vastaisen toiminnan kansallinen koordinaattori Sisäasiainministeriössä (Iris-työn erityisasiantuntija ja varalla toiminnanjohtaja).
- Jäsenyys Paperittomat-hankkeen ohjausryhmässä (Iris-työn erityisasiantuntija ja palvelujohtaja).
- Jäsenyys vuoden 2017 yhteisvastuukeräyksen ohjausryhmässä (toiminnanjohtaja).
- AMET – etsivä työ Suomessa ry (toiminnanjohtaja ja palvelujohtaja)
- Sexpo säätiön hallitus (toiminnanjohtaja)
- Kumppanuustalo Arttelin hallitus (toiminnanjohtaja)

Jäsenyydet valtakunnallisissa verkostoissa

- Pro-tukipiste kutsui kokoon marginaalisessa asemassa elävien ihmisten parissa työskentelevien järjestöjen verkoston. Verkostolla ei ole vielä nimeä ja se vasta suunnittelee toimintaansa.
- Kansallinen etsivän työn verkosto (toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, etsivän työn tekijä Tampereen yksiköstä).
- Toiminnanjohtaja-verkosto (toiminnanjohtaja)
- Maailman Aids-päivän toimikunta. Palvelujohtaja oli toimikunnan jäsenenä ja osallistui Suomen Maailman Aids-päivän suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Hiv-työn järjestöverkosto (toiminnanjohtaja ja palvelujohtaja)
- Pakolaisneuvonnan koordinoima Paperittomien verkosto (Iris-työn erityisasiantuntija ja palvelujohtaja).
- Ihmiskaupan vastainen järjestöverkosto

Jäsenyydet kansainvälisissä verkostoissa

- TAMPEP International Network (toiminnanjohtaja). Kokous pidettiin Helsingissä elokuussa 2017.

PRO·tukipiste

- Correlation Network (toiminnanjohtaja).
- Thai-naiset Euroopassa -verkosto TWNE (sosiaaliohjaaja ja palveluohjaaja, Helsingin yksikkö).
- La Strada International NGO Platform - United against Trafficking in Human Beings (Iris-työn erityisasiantuntija).
- Global Alliance Against Trafficking in Women (GAATW) –verkosto (Iris-työn erityisasiantuntija).
- EU Civil Society e-Platform against THB (Iris-työn erityisasiantuntija)

Viestintä

Ulkoisen viestintä on merkittävä vaikuttamistyön kanava. Eri tiedotusvälineisiin annettiin 14 haastattelua, joista kaksi oli televisio- ja yksi radiohaastattelu sekä 11 haastattelua julkaistiin printti- ja verkkomediassa. Tv- ja radiohaastattelut julkaistiin myös verkkomediassa. Teemoina olivat seksityö ja siihen liittyvä lainsäädäntö, ihmiskauppa, yhteisvastuukeräys ja Pro-tukipisteen toiminta. Ihmiskauppa Yhteisvastuukeräyksen kotimaan kohteena lisäsi huomattavasti Iris-työn näkyvyyttä mediassa. Yhteistyö ns. neljännen sektorin eli kulttuurikentän kanssa oli kertomusvuoden aikana jälleen antoisaa: Helsingin kaupunginmuseossa oli Helsexinki-näyttely, jossa oli myös Pro-tukipisteen vertaisten valmistama teos ja Iris-työn seminaariin työstettiin videomateriaalia free lance -näyttelijöiden kanssa.

Kertomusvuotena uudistettiin yhdistyksen verkkosivut kokonaisuudessaan. Verkkosivuille luotiin rakenne, jossa palvelutoiminta, ihmiskaupan vastainen asiantuntijatyö ja yhdistystoiminta ovat selkeitä omia kokonaisuuksiaan. Verkkosivujen suunnittelu ostettiin Red&Blue Oy:ltä. Uudet sivut ovat saaneet hyvää palautetta sekä ulkoasunsa että helppokäyttöisen sisältönsä vuoksi. Chat-palvelu otettiin osaksi verkkosivuja.

Sosiaalinen media oli kertomusvuonna keskeinen kanava Pro-tukipisteen toiminnasta sekä seksityöhön ja ihmiskauppaan liittyvistä teemoista ja tapahtumista tiedottamiselle. Pro-tukipistettä seuraa Facebookissa 1304 toiminnastamme kiinnostunutta (lisäystä edelliseen vuoteen 172). Facebookin suosituimmat uutisoinnit olivat 1) ihmiskaupan tunnistamiseen liittyvien animaatioiden julkaisut ja yhteisvastuukeräyksen kampanjointi, 2) Helsingin yksikön ja yhdistyksen muutto uusiin tiloihin, 3) Pride-viikolla julkaistu LGBTQ-seksityöntekijöiden asemaan liittyvä uutisointi, 4) Majakka-hankkeen käynnistyminen ja 5) aktivismi ja edunvalvonta vertaistoiminnan teemana. Twitter on kasvattanut suosiotaan edelleen ja Pro-tukipisteen seuraajien määrä oli 829 (lisäystä 133). Yhteisvastuukeräys ja järjestöjen ihmiskaupan vastainen toiminta olivat suosituimpia teemoja.

Koulutukset ja konsultaatiot ovat myös olennainen osa Pro-tukipisteen asiantuntijatoimintaa. Konsultaatiot, koulutukset ja seminaariesitykset liittyivät seksityöhön, ihmiskauppaan, matalan kynnyksen työmuotoihin ja työotteeseen sekä Pro-tukipisteen toimintaan ja työmuotoihin. Viranomaiskonsultaatioita oli 44, järjestökonsultaatioita 45, tutkijoita kuusi ja muita 11 (yksityishenkilöt). Koulutuksia oli yhteensä 39 ja niiden sisällöt liittyivät Pro-tukipisteen tukityöhön, ihmiskauppaan ja matalan kynnyksen työmuotoihin. Koulutuksiin ja seminaareihin osallistuneiden määrä oli 1317.

Matalan kynnyksen neuvonta- ja tukityö

Pro-tukipiste toteuttaa palvelutoimintaa alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa, jonne avattiin projektirahoituksella yksikkö elokuussa 2016. Chat- ja puhelintyö ovat valtakunnallisia palveluita, jotka sisältyvät alueellisten yksiköiden toimintaan. Asiakaskunnalle on tyypillistä tuen tarpeen laaja-alaisuus, liikkuvuus paikkakunnalta ja maasta toiseen sekä prostituutioon liitettyyn sosiaaliseen stigmaan liittyvät syrjäytymisen riskit.

Pro-tukipisteen palvelutoiminnan kohderyhmiin kuuluvat kaikki Suomessa oleskelevat, seksi- ja erotiikkapalveluja myyvät ihmiset, jotka tarvitsevat ammatillista apua ja/tai jotka hyötyvät palveluyksiköiden mahdollistamasta yhteisöllisestä toiminnasta sekä seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksiin tapahtuvan ihmiskaupan uhrin. Palvelut on tarkoitettu seksityön tekemisen kannalta eri vaiheissa oleville ihmisille: seksityön aloittamista tai lopettamista harkitseville, aktiivisesti seksityötä tekeville tai seksityön jo lopettaneille henkilöille.

Palvelutoiminnan kokonaisuus sisältää ammatilliset palvelut ja yhteisöllisen toiminnan, jotka luovat toisiaan täydentävän matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden. Matalan kynnyksen ammatillisiin palveluihin sisältyy Pro-tukipisteen alueyksiköiden tiloissa tehtävä terveys- ja tukityö, alueyksiköiden tiloista ulos jalkautuva palveluohjaus sekä etsivä työ kohderyhmien toimintaympäristöissä (baarit, erotiikka-alan liikkeet, internetin ilmoittelusivustot ja chatit, kadut ja hierontapaikat). Yhteisöllinen toiminta sisältää vertaistoiminnan, muunlaisen ryhmätoiminnan sekä Pro-tukipisteen tukeman vertaisten itsensä toteuttaman toiminnan.

Kertomusvuonna 2017 palvelutoimintaa kehitettiin strategian mukaisesti muuttamalla johtamisrakennetta siten, että Helsingin yksikön johtaja siirtyi johtamaan ja kehittämään kaikkien alueyksiköiden palvelutoimintaa kokonaisuutena. Helsingin yksiköstä valittiin helmikuussa työntekijä hoitamaan yksikön vastaavan tehtäviä. Strategian toteuttamisessa painottui ammatillisten palvelujen kehittäminen ja yhdessä tekeminen lisäämällä yksiköiden yhteistä palvelujen suunnittelua ja toteuttamista, jakamalla asiantuntemusta sekä muuttamalla organisaation rakenteita. Palveluyksiköt toteuttavat yhteistä viestintästrategiaa. Viestintää kehitettiin verkkosivu-uudistuksen myötä yhtenäisemmäksi ja helpommin ymmärrettäväksi mm. selkokielistämällä tekstejä sekä videoiden ja sivustolle asennetun lukuohjelman avulla. Valtakunnalliset palvelut ja alueelliset palvelut muodostavat palvelutoiminnan kokonaisuuden.

Palvelutoiminnassa merkittävimpiä asioita olivat verkkosivu-uudistus, Helsingin yksikön ja yhdistyksen muuttaminen yhteisiin tiloihin Kampppiin, Tampereen alueyksikön 10-vuotisjuhlaseminaari ja Turun ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Tampereen yksikön merkkipäivää vietettiin yhteistyökumppaneiden, työyhteisön ja vertaisten kanssa Telakalla. Palveluiden yhteiskehittäminen yhdistyksen omien toimintojen (Iris-työ, Askelmerkit- ja Majakka-hanke) sekä yhdistyksen ulkopuolisen osaamisen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen osana asiakastyötä lisääntyi kertomusvuoden aikana.

Pro-tukipisteen neuvonta- ja tukityön keskeiset tunnusluvut kertomusvuonna 2017

Palvelutoiminnan kontaktit 2017	Helsinki	Tampere	Turku	Yhteensä
Drop in	2749	190	124	3063
Etsivä työ	996	239	290	1525
Tiedotteet sivustoilla ilmoittaville seksityöntekijöille	516	708	951	2175
Yksilöllinen tuki- ja terveystyö	2528	430	680	3638
Yhteisöllinen toiminta	663	204	15	882
Yhteensä	7452	1771	2060	11283

Pro-tukipisteen palveluita käytti kertomusvuoden aikana 46 eri maan kansalaisia. Asiakaskunnan liikkuvuuden vuoksi kansainvälinen yhteistyö on palvelutoiminnan kannalta tärkeää. Toimintavuoden aikana yksiköiden työntekijöitä osallistui Pietarissa hiv-työn seminaariin, jossa luotiin verkostoja seksityöntekijöiden ja ihmiskaupan uhrien parissa tekeviin toimijoihin sekä thai-naisten asemaan Euroopassa keskittyvän TWNE-verkoston kokoukseen Budapestissa. Palvelujohtaja osallistui Thaimaassa pidettyyn GAATW-verkoston kokoukseen. Pro-tukipisteen toimintaan kävivät tutustumassa Nadheimin työntekijät Oslosta, seksityöntekijöiden asemaa liittyvän kirjaa tekevä hollantilainen Mariska Major. Lisäksi Pro-tukipiste kutsui koolle thaimaalaisten parissa työskenteleviä tapaamaan TWNE-verkoston edustajia Saksasta ja Norjasta. Tilaisuuteen osallistui myös Thaimaan suurlähetystön edustajia.

Alueellinen verkostoyhteistyö ja kampanjat

- Helsingin yksikkö koordinoi Helsingin etsivän työn verkostoa ja osallistui kaupungin jalkautuvan työn -, Veto- ja Vety-verkostojen ja RIKU:n käynnistämiin siirtolaistyövoiman asemaan keskittyvään Reilu työ -verkostoon sekä OSIS 2 -hankkeen ohjausryhmään. Yksikön vertaiset ja työntekijät osallistuivat Helsingin kaupunginmuseon näyttelyn Helsexinki toteuttamiseen. Metropolia amk:n koordinoiman ja EU:n Kotouttamisrahaston (AMIF) rahoittaman Kepeli-hankkeen kanssa kehitettiin ja toteutettiin uusia kehollisia ja pelillisiä menetelmiä haavoittuvassa asemassa olevien kolmansista maista tulevien ihmisten kotoutumisen tueksi.
- Tampereen yksikkö osallistui Tampereen etsivän työn sekä perhe- ja lähisuhdeväkivalta-työn verkostoihin, joissa on mukana sekä kaupungin edustajia että eri järjestötoimijoita. Pro-tukipiste on perustajajäsenenä Tampereen ihmiskaupan vastaisessa verkostossa ja jäsenenä kaupungin ja järjestöjen yhteistyöfoorumissa Järjestöedustamossa.
- Turun yksikkö osallistui alueellisiin väkivaltatyön-, ihmiskaupan vastaisen työn-, päihdetyön ja etsivän työn verkostoihin.

Helsingin yksikössä oli vuoden lopussa vakituista henkilökuntaa 10 henkilöä, Tampereella ja Turussa kummassakin kaksi työntekijää. Palvelujohtajan työpanosta jaettiin Turun ja Tampereen yk-

siköiden hallinnon ja kehittämistyön tueksi. Helsingissä työntekijöiden opinto- ja perhevapaisiin liittyen osa henkilökunnasta työskenteli osa-aikaisena. Majakka-hankkeen koordinaattori työskenteli yksikölle syyskuusta joulukuuhun yhden päivän viikossa ja kesällä yksikössä oli palkattuna määräaikainen työntekijä. Yksiköiden lääkäripalvelut toteutettiin tuntiperusteisesti ja myös päivystys- ja etsivässä työssä käytettiin tarvittaessa tuntityöntekijöitä.

Ihmiskaupan vastainen järjestötyö, Iris-työ

Iris-työn keskeisin tehtävä on ihmiskaupaan liittyvän asiantuntijuuden ylläpitäminen ja toiminnasta kertyvän asiantuntemuksen levittäminen sekä yhdistyksen sisällä että sidosryhmäverkostoissa. Iris-työssä työskenteli kertomusvuonna kaksi työntekijää; ihmiskaupan vastaisesta työstä vastaava erityisasiantuntija ja Askelmerkit dialogiseen tunnistamiseen -hankkeen erikoisasiantuntija.

Uhrien tunnistaminen ja tukityö tapahtuu palveluyksiköissä ja Iris-työn erityisasiantuntijan rooli on konsultoiva. Iris-työn ja palveluiden välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa toteutettiin palvelustrategian mukaisesti niin, että erityisasiantuntija järjesti henkilöstölle kaksi sisäistä koulutusta ja osallistui palvelutoiminnan johtoryhmään sekä jalkautui eri palveluyksiköiden yksikkö- ja asiakastiimeihin. Lisäksi erityisasiantuntija osallistui asiakastyöntekijöiden kanssa syvyystyöskentelyyn, jossa tavoitteena oli kehittää Pro-tukipisteen palvelutoimintaa vastaamaan entistä paremmin laajenevan ja moninaistuvan asiakaskunnan tarpeisiin matalan kynnyksen toiminnan kehyksessä.

Asiakastyössä työskenneltiin 24 ihmiskaupparikoksen uhriksi tunnistetun ihmisen kanssa. Heistä puolet oli uusia ja puolet aiemmilta vuosilta tuttuja asiakkaita. Kaikki olivat täysi-ikäisiä, naisia oli 20 ja puolet oli lähtöisin EU/Schengen-maiden ulkopuolelta. Valtaosalla hyväksikäyttö oli tapahtunut Suomessa.

Osana Iris-työtä toteutettiin Euroopan komission Sisäisen turvallisuuden rahaston avustuksella Askelmerkit dialogiseen tunnistamiseen -hanke. Hankkeen toteuttamisvuodet olivat 2016-2017. Kertomusvuonna valmistuivat hankkeen suunnitelman mukaiset tuotokset kuten ihmiskaupan uhrien tunnistamista helpottavat animaatiot (3), työpaja -mallinnukset ja tunnusmerkistöt. Lisäksi kertomusvuoden aikana haastateltiin valtakunnallisesti eri järjestötoimijoita ja seurakuntia ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen, tuen saantiin ja virallisten tunnistamis- ja auttamisjärjestelmien toimivuuteen liittyen. Kertomusvuoden aikana kehitettiin myös järjestöille tarkoitettu tiedonkeruun järjestelmä. Järjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2018. Koko hankkeen aikana tehtiin tiivistä yhteistyötä niin sanottujen neliapila -järjestöjen¹ kanssa. Kehittämishanke päättyi 31.12.2017 ja hankkeessa tuotetut tunnistamista helpottavat työkalut jäivät Iris-työn käyttöön.

Yhteistyö Pro-tukipisteen yhteisöllisen toiminnan kanssa oli Iris-työn keskeistä uutta toimintaa vuonna 2017. Askelmerkit-hankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin kaksi ihmiskaupan vertaistunnistamiseen keskittyvää työpajaa, joihin rekrytoitiin osanottajia Pro-tukipisteen vertaistoiminnasta. Helsingissä järjestettiin työpaja thainkielisille ja Tampereella suomenkieliseen työpajaan osallistui työntekijöitä ja vertaisia sekä Pro-tukipisteeltä että muista järjestöistä. Työpajat mallinnettiin ja niitä toteutetaan myös jatkossa osana Pro-tukipisteen toimintaa esimerkiksi Majakka-hankkeessa.

¹ Monika-Naiset liitto, Rikosuhripäivystys, Pakolaisneuvonta, Pro-tukipiste

PRO·tukipiste

Iris-työn 10-vuotisjuhlaseminaari sekä Askelmerkit dialogiseen tunnistamiseen -hankkeen päätöstilaisuus järjestettiin EU:n ihmiskaupan vastaisena päivänä 18.10.2017. Tilaisuuden puhujat olivat Pro-tukipisteellä työskennelleitä tai työskenteleviä ihmiskaupan vastaisen työn asiantuntijoita. Tilaisuudessa esitettiin kaksi Pro-tukipisteen asiakkaiden kertomuksiin perustuvaa, heidän luvallaan käsikirjoitettua videota sekä Yhteisvastuu-keräykseen tuotettu video. Lisäksi tilaisuudessa julkaistiin Askelmerkit-hankkeen kolmas animaatio Yhteisön voima, joka kannustaa haavoittuvassa asemassa eläviä ihmisiä vertaistunnistamiseen ja avun piiriin ohjaamiseen. Juhlaseminaarin lopuksi ennen cocktailtilaisuutta esitettiin myös antropologi Sine Plambechin tekemä nigerialaisen naisen tarinaan perustuva dokumenttielokuva Becky's Journey.

Ihmiskauppa oli paljon esillä kertomusvuoden aikana. Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja tukeminen oli vuoden 2017 Yhteisvastuu-keräyksen kotimaan kohde. Neliapila -järjestöt valittiin viemään keräystuoton mahdollistama apu perille. Yhteisvastuu-keräys toi paljon näkyvyyttä ja samalla myös työllisti erityisesti Iris-työn erityisasiantuntijaa kouluttajana ja asiantuntijana. Askelmerkit dialogiseen tunnistamiseen -hankkeen tuotokset saivat myös näkyvyyttä ja ne tarjosivat hyviä työkaluja koulutukseen ja ihmiskaupan vastaisen työn laajentamiseen seurakunnissa.

Asiantuntijatyön jalkauttamiseksi osana yhdistyksen verkkosivu-uudistusta Iris-työn osioon avattiin Irisakatemia, josta on löydettävissä helposti ihmiskauppaan liittyvää koulutusmateriaalia ja tunnistamista helpottavia asiakastyön työkaluja. Iris-työlle suunniteltiin verkkosivujen tuottajan kanssa uusi logo, joka toistaa ihmiskauppaa kuvaavaa labyrintiteemaa. Lisäksi tuotettiin roll-up -juliste messukäyttöön.

Lisäksi erityisasiantuntija puhui kansainvälisille yleisöille Kreikassa (European Academy of Law:n seminaaripuheenvuoro ja työpaja) ja Thaimaassa (GAATW-verkoston kokous) sekä järjesti yhdessä Rikosuhrapäivystyksen ihmiskaupan uhrien auttamistyön koordinaattorin kanssa työpajan kansainvälisestä asiakasyhteistyöstä La Strada International NGO Platform -verkoston kokouksessa Makedoniassa.

Vaikuttamistyö on olennainen osa Iris-työtä. Iris-työn erityisasiantuntija osallistui kansallisen ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausjärjestelmän (National Referral Mechanism, NRM) kehittämistyöhön kansallisen ihmiskaupan vastaisen toiminnan koordinaattorin vetämässä työryhmässä. NRM-kehittämistyötä tehtiin työryhmän kokouksissa sekä kirjallisin kommentein. Iris-työssä lausuttiin Suomen ihmiskaupan vastaisen toiminnan tilasta kaksi kertaa kansainväliselle GRETA-asiantuntijaryhmälle Ulkomministeriön pyynnöstä. Iris-työssä myös lausuttiin Työ- ja elinkeinoministeriölle Ihmiskaupan kaltaisesta pakkotyöstä. Lausunnot tuotettiin tiiviissä yhteistyössä RIKU:n ja muiden Neliapila-järjestöjen kanssa. Tietoa ihmiskaupasta ja uhrien asemasta annettiin myös Yhdysvaltojen vuosittaiseen kansainväliseen TIP-raporttiin ja vuoden lopulla perehdyttiin Amerikan suurlähetystön uusi TIP-raportin vastaava suomalaisen ihmiskaupan vastaiseen toimintaan.

Majakka-hanke

Kertomusvuoden keväällä aloitettiin Oikeusministeriön rahoituksella kaksi vuotinen Majakka-hanke, joka kohdentuu ihmisryhmiin, jotka jäävät nykyisten rikosuhripalvelujen ulkopuolelle. Hankkeen tavoitteena on edistää erityisen haavoittuvassa asemassa elävien ihmisryhmien mahdollisuutta päästä rikos-oikeudellisen suojan ja rikosten uhrien tukitoimien piiriin.

Hankkeen kohderyhminä ovat paperittomat ja liikkuva väestö, seksityöntekijät, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ja maahanmuuttajataustaiset naiset. Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Pakolaisneuvonnan, HeSetan, Monika Naiset liiton ja Rikosuhripäivystyksen kanssa.

Hankkeen toteuttamisaikataulua tiivistettiin rahoittajan päätöksellä yli puolella vuodella eli alkuperäinen kahden vuoden hanke tuli toteuttaa hieman yli 1,5 vuodessa. Neuvottelut hankkeen kumppanuusjärjestöjen kanssa aloitettiin loppukevästä ja suunniteltiin hankkeen toteuttamisen suuntaviivat ja aikataulu.

Suunnitteluvaiheen jälkeen hankkeeseen palkattiin projektikoordinaattori ja vahvistettiin kumppanuusraهنه. Lainopillinen asiantuntemus ostetaan ulkoisena palveluna Pakolaisneuvonnalta. Hankkeen rahoituspäätös tuli loppukevästä, joten hanke pääsi alkamaan täysimääräisesti vasta kesän jälkeen 1.8.2017. Syksyn aikana luotiin yhdessä kumppanuusjärjestöjen kanssa hankkeelle toteuttamisrakente sekä tiivistettiin hankkeen tavoitteet ja sovittiin toteuttamisaikataulusta. Projektikoordinaattori tutustui hankekumppaneiden toimintaan ja valmisteli hankkeen viestintämateriaalin. Osana Pro-tukipisteen yhteisöllistä toimintaa toteutettiin yksi työpaja, jonka teemana oli rikos-oikeudelliseen suojaan liittyvä informaatio. Hankkeen palveluihin hakeutui jo muutama yksilöasiakaskin. Kumppanuusjärjestöjen työntekijöille järjestettiin rikoksen uhrien oikeuksiin ja rikosprosessiin liittyvä koulutus. Kouluttajana oli Rikosuhripäivystys.

Hallinto, talous, toimintariskit, henkilöstö ja toimitilat

Hallinto

Taloushallintoa on ulkoistettu siten, että Administer Oy:ltä ostetaan kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut. Yhdistyksen tilintarkastajana toimii KHT Ari Viitala.

Yhdistyksen hallitus kokoontui kertomusvuonna kuusi (6) kertaa. Yhdistyksen sääntömääräiset kokoukset eli kevätkokous pidettiin 5.5.2017 ja syyskokous 10.11.2017. Kertomusvuonna 2017 hallituksen kokoonpano oli:

- Puheenjohtaja Anna Kontula, kansanedustaja
- Mikko Tamminen, psykiatrian ja päihdepalveluiden johtaja, Sosiaali- ja terveystoimiala, Helsingin kaupunki
- Jussi Nissinen, psykoterapeutti
- Petra Kjällman, yhdistyksen jäsen
- Sirpa Zotow, erityisnuorisotyönohjaaja, Snellu, Helsingin seurakuntayhtymä

Talous

Yhdistyksen toiminnan rahoitus perustuu avustuksiin. Yhdistyksen varsinaisen toiminnan tuotot vuonna 2017 olivat yhteensä 1.370 517,23 € euroa, josta omia tuottoja ja jäsenmaksuja yhdistykselle kertyi tilivuonna yhteensä 5.209,50 euroa.

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskuksen (STEA) vuodelle 2017 myöntämät avustukset olivat yhteensä 983.000 euroa. Myönnetty yleisavustus oli 282.000 euroa. Kohdennettuja toiminta-avustuksia tilivuodelle myönnettiin Pro-tukipiste Helsingin toimintaan 371.000 euroa, Pro-tukipiste Tampereen toimintaan 132.000 euroa ja ihmiskaupan vastaiseen järjestötyöhön 58.000 euroa (Iris-työ). Projektiaavustusta Pro-tukipiste Turun toimintaan myönnettiin vuodelle 2017 yhteensä 140.000 euroa.

Vuoden 2017 toimintaa rahoitettiin vuodelta 2016 siirtyneillä kohdennetuilla toiminta-avustuksilla ja projektiaavustuksella yhteensä 128.245,15 eurolla.

Vuodelle 2017 myönnettyillä ja vuodelta 2016 siirtyneillä kohdennetuilla toiminta- ja projektiaavustuksilla sekä yleisavustuksella katettiin kertomusvuonna toiminnan kuluja kaikkiaan 1.021 644,90 eurolla, joten osa tilivuodelle myönnetystä kohdennetuista toiminta- ja projektiaavustuksista avustuksista siirtyy vuoden 2018 aikana käytettäväksi. Avustusten osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 74,5 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi tartuntatautien ehkäisyyn 160.000 euroa. Avustuksen käyttötarkoituksen mukaista terveystyötä tehtiin Pro-tukipisteen alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Avustusten osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 11,7 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi A-klinikkasäätiölle avustusta Etsivän työn verkoston asiakkaiden tuki- kumppanuushankkeeseen. A-klinikkasäätiö toimii hankkeen pääkoordinaattorina. Pro-tukipiste on yhteistyössä toteutettavan hankkeen yksi siirron saajista. Pro-tukipisteen osuus avustuksesta on 6.500 euroa ja se jakautuu vuosille 2017-2018. Hanke toteutetaan Pro-tukipisteellä Huono-osaisuus - hankkeen nimellä. Hankkeen kokonaiskustannukset ja rahoitus vuodelle 2017 oli 2.508,04 euroa. Avustuksen osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 0,2 prosenttia.

Oikeusministeriö myönsi rahoituksen kaksivuotiselle Majakka-hankkeelle, joka kohdentuu ihmisryhmiin, jotka jäävät nykyisten rikosuhripalvelujen ulkopuolelle. Hankkeen kokonaisavustus on 119.900 euroa ja se jakautuu vuosille 2017-2018. Hanke päättyy 31.12.2018. Hankkeen talousarvion mukainen avustus vuodelle 2017 oli 37.080 euroa, josta käytettiin toimintavuoden aikana 34.641,57 euroa. Hankkeelle myönnetystä kokonaisavustuksesta siirtyy 85.258,43 hankkeen toiselle toimintavuodelle 2018 käytettäväksi. Avustusten osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 2,5 prosenttia.

Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnan järjestöavustus vuonna 2017 oli 44.000 euroa ja se käytettiin etsivän sosiaalityön ja palveluohjauksen kuluihin. Avustuksen osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 3,2 prosenttia.

Tampereen kaupungin järjestöavustus oli 15.800 euroa, jota käytettiin Tampereen yksikön vuokrakuluihin ja ryhmätoimintaan. Avustusten osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 1,2 prosenttia.

EUSA rahastojen myöntämä rahoitus hankkeeseen ”Askelmerkit dialogiseen tunnistamiseen” oli toimintavuodelle yhteensä 72.379,68 euroa. Hankkeen kokonaiskustannukset tilivuonna olivat kaikkiaan 96.772,91 euroa. Hankkeen omarahoitusosuus tilivuonna oli 24.393,23 euroa, joka rahoitetaan sovitus- ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen Iris-työlle myöntämällä avustuksella. EUSA-rahastojen myöntämästä avustuksesta käytetään 800 euroa avustuksen loppuraportin tarkastuskuluihin vuoden 2018 puolella. Avustuksen osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 5,3 prosenttia.

EUSA rahastojen myöntämä rahoitus hankkeeseen ”Kotoutumista kehollisilla ja pelillisillä menetelmillä” (Kepeli-hanke) oli yhteensä 3750 euroa. Hanke toteutetaan kumppanuushankkeena yhteistyössä Metropolian kanssa. Hankkeen kokonaiskustannukset tilivuonna olivat kaikkiaan 5.000,58 euroa. Hankkeen omarahoitusosuus tilivuonna oli 1.250,58 euroa, joka rahoitetaan sovitus- ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen Pro-tukipiste Helsingille myöntämällä avustuksella. Avustuksen osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 0,3 prosenttia.

Thaimaan Suurlähetystö ja Thai Women Network in Europe (TWNE) -verkosto myönsivät avustusta thai -seminaarin järjestämiseen. Thaimaan Suurlähetystö 3.072,75 euroa ja TWNE 594,50 euroa, yhteensä 3.667,25 euroa. Avustuksen osuus vuoden 2017 toiminnasta oli 0,3 prosenttia.

Pro-tukipiste oli **yhteisvastuukeräyksen** kohde vuonna 2017 yhdessä niin sanottujen neliapila -järjestöjen kanssa. Pro-tukipisteen osuus yhteisvastuukeräyksen tuotoista oli 114.498,38 euroa. Keräysvaroja käytettiin kertomusvuoden aikana suunnitelman mukaisesti yhteensä 2.505,06 euroa ja käyttämättä jääneet keräysvarat siirretään vuodelle 2018 käytettäväksi.

Valtakunnallisen tuoton lisäksi useampi paikallisseurakunta lahjoitti oman yhteisvastuukeräystuotonsa Pro-tukipiste Helsingin asiakastyössä käytettäväksi. Seurakuntien lahjoituksia tuli yhteensä 3.151,86 euroa.

Lahjoituksia yhdistys sai kertomusvuonna 2.802,30 euroa. Rahankeräyslupien mukaisesti auttamiskohdteisiin käytettiin näistä varoista yhteensä 836,21 euroa ja lisäksi niillä katettiin viranomaismaksuja ja lahjoitustilin hoitokuluja yhteensä 343,16 euroa. Viranomaismaksujen suuri osuus johtuu keräyslupien uusimismaksuista. Käyttämättä jääneet lahjoitusvarat siirretään vuodelle 2018 käytettäväksi.

Kertomusvuoden taloudellinen liikkumavara oli riittävä ja tarkalla talouden seurannalla sekä toimintamenoja sopeuttamalla talous saatiin sopimaan rahoitusraameihin. Kertomusvuoden aikana osa henkilöstöstä työskenteli opinto- ja perhevapaiden vuoksi osa-aikaisena. Tästä syntyvää henkilöstövajetta pyrittiin paikkaamaan määräaikaisilla, osa-aikaisilla ja tuntityöresursseilla. Edellä mainittujen ratkaisulla toiminnan perustoiminnot pystyttiin ylläpitämään ja tuottamaan ne toiminnot, joiden toteuttamiseen rahoitushakemuksissa oli sitouduttu. Pysyvien rekrytointien hankaluuteen liittyen, joidenkin kohdennettujen toiminta-avustusten osalta siirtyvien erien osuus pysyi edellisvuoden tasolla.

Vuosittaisen taloussuunnittelun tukena ovat päivittäiset rahavirtalaskelmat, jotka auttavat ennakoimaan mahdollisia likviditeettiongelmia. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi yhdistyksellä on ollut 80.000,00 euron shekkitalilimiitti vuonna 2017. Limiittiä jouduttiin käyttämään kertomusvuoden aikana vain kerran, mutta se on silti toiminut suunnitelman mukaisesti hyvänä tukena ja puskurina mahdollisissa tilapäisissä lyhytkestoisissa rahoitusmallista johtuvista likviditeettiongelmista. Vuoden 2017 luotto- ja limiittimenot ovat yhteensä 1.675,88 euroa, mikä on osoitus huolellisesta likviditeetin suunnittelusta ja seurannasta.

Kertomusvuoden aikana Pro-tukipiste valmisteli sopimuksen ja rakenteen Tampep Network -verkoston hallinnollisena taustaorganisaationa. Sopimuksen mukaan Pro-tukipisteen ja Tampep-verkoston talous ja toiminta ovat Pro-tukipisteen omasta toiminnasta selkeästi erillään pidettävää ja Pro-tukipisteen roolina on varmistaa hallinnon laillisuus ja läpinäkyvyys. Tampep-verkosto sai loppuvuodesta 15.000,00 euroa avustusta Red Umbrella Foundationilta. Tätä avustusta käsitellään omakatteisena rahastona Pro-tukipisteen taseessa.

Toimintavuoden aikana palveluksessa oli keskimäärin 27 henkilöä (mukaan luettuna kuukausi- ja tunti-palkkainen henkilöstö). Palkkoja ja palkkioita maksettiin toimintavuoden aikana 745.247,10 euroa pakollisia eläkemaksuja 134.335,55 euroa, muita pakollisia sivukuluja 19.297,46 euroa sekä muita henkilöstökuluja 37.315,72 euroa (sisältäen mm. työterveyshuollon ja työsuojelurakenteen). Talousarvio oli riittävä ja edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstökulut kasvoivat 11,1 prosenttia. Henkilöstökulujen lisäys edelliseen vuoteen verrattuna johtuu henkilöstön edellisenä kertomusvuonna olleista pitkistä palkattomista opinto-, perhe- ja vuorotteluvapaista. Kertomusvuonna 2017 edellä mainittuja poissaoloja ei enää ollut samassa määrin. Tämän lisäksi Turun yksikkö on toiminut koko vuoden 2017 ja kertomusvuoden aikana käynnistyneellä Majakka-hankkeella on ollut neljännesvuoden yksi (1) palkattu työntekijä.

Tilinpäätös osoittaa ylijäämää 835,51 euroa ylijäämää.

Toimintaan liittyvät riskit

Monirahoitus pohjaisen yhdistyksen rahoitukseen liittyvät riskit liittyvät eri toimintamuotojen rahoituksen lyhytjänteisyyteen. Jatkuvuuden turvaaminen ja työn suunnitelmallinen kehittäminen on mahdollista ainoastaan niissä avustuksissa, joissa on ohjeellinen avustussuunnitelma tuleville vuosille sekä projektit, joissa rahoituspäätös koskee koko projektin kesto. Suunnitelmallisuus on mahdotonta niissä rahoitusmuodoissa, joissa päätös koskee vain yhtä vuotta kerrallaan. Rahoituksen lyhytjänteisyyteen liittyvä riski on merkittävä, koska pienetkin muutokset rahoituksessa aiheuttavat merkittäviä sopeuttamistarpeita toiminnassa. Riskiin varautuminen on tullut helpommaksi toiminnan päärahoittajien haku- ja päätösaikataulujen tultua toiminnan suunnittelun kannalta toimiviksi eli päätökset tulevat nykyisin hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta. Poikkeuksena on edelleenkin Tampereen kaupungin järjestöavustuksen avustuspäätös, joka tehdään vasta toimintavuoden kuluessa, vaikka se koskee koko vuotta.

Rahoitustason suhteen suurimpana riskinä on yleisavustuksen riittämätön taso, rahoitusympäristön vaatiman hallinnollisen henkilöstön vajeus sekä yleinen taloudellinen tilanne luovat haasteen ja riskin toiminnan riittävän rahoituksen ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Hallinnon läpinäkyvyyteen liittyvät vaatimukset ovat aivan oikeutetusti kasvaneet, mutta hallintoon käytettävien resurssien vaje aiheuttaa merkittävän haavoittuvuusriskin ja henkilöstön ylikuormittumisen riskin. Riski on merkittävä, koska hallinnon ja erityisesti taloushallinnon läpinäkyvyyskriteereistä ei tule tinkiä. Riskiä voidaan hieman vähentää erittäin tarkalla talousseurannalla, mutta ilman lisäresursseja riskin vähentäminen merkittävästi ei ole mahdollista.

Toiminnalliset riskit liittyvät toimintaympäristössä tapahtuviin odottamattomiin muutoksiin. Toimintaympäristön tilannetta on mahdotonta ennustaa, mutta säännöllisellä toimintaympäristöanalyysillä pystytään näkemään hiljaisia signaaleja, joihin reagoimalla voidaan tarttua mahdollisiin ongelmiin ajoissa ja ennalta ehkäisevästi.

Henkilöstö

Pro-tukipisteellä työskenteli vuoden 2017 lopussa 20 kuukausipalkkaista työntekijää. Kuukausipalkkaisten lisäksi päivystyksissä ja etsivässä työssä Helsingissä, Tampereella ja Turussa on ollut tuntiperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä. Lisäksi yhdistykselle on työskennellyt tuntiperusteisesti yhdistyksen tiedotusta ja viestintää hoitava henkilö ja TAMPEP – verkoston yhteistyön aloittamista valmistellut koordinaattori (Pro-tukipisteelle tehty työ).

Työterveyshuoltopalvelut kilpailutettiin toimintavuoden aikana, palveluntuottajaksi valikoitui Aava. Mehiläinen toimi palveluntuottajana elokuuhun 2017 saakka. Henkilöstön työnohjaukset toteutettiin kertomusvuoden aikana ryhmätyönohjauksina. Työnohjaukset kuuluvat Pro-tukipisteen työsuojelurakenteseen.

Toimitilat

Kaikki Pro-tukipisteen toimitilat ovat vuokratiloja. Pro-tukipisteen Helsingin toiminnoilla ja yhdistyksellä oli alkuvuodesta 2017 vuokratilat Kaisaniemessä. Tammikuusta maaliskuun loppuun vuokratiloihin kuuluivat 120,5 neliömetrin tilat osoitteessa Vilhonkatu 4 B 20 (Vilhonkadun palvelukeskus) ja 128,5 neliömetrin tilat osoitteessa Vilhonkatu 4 B 19 (Helsingin yksikön etsivä työ). Tammikuussa 2017 hallinto, Iris-työ ja koulutus/kokoukset sijaitsivat 174 neliömetrin vuokratiloissa osoitteessa Vuorikatu 16 A 10, jonka jälkeen hallinto ja Iris-työ siirtyivät väliaikaisesti väistötiloihin Hämeentielle toimistohotelliin helmi- ja maaliskuuksi. Pro-tukipiste sanoi kaikkien edellä mainittujen toimitilojen vuokrasopimukset päättymään irtisanomisaikojen puitteissa Vuorikadulla sattuneen vesivahingon vuoksi. Helsingin yksikön, terveys-työn, Iris-työn ja hallinnon kaikki toiminnot muuttivat huhtikuun 2017 alusta alkaen yhteisiin tiloihin (vuokratiloihin) osoitteeseen Urho Kekkosen katu 4-6 A/B. Yhteiset tilat käsittävät kokonaisuudessaan 353 neliömetrin tilat 5. kerroksessa. Tilat on jaettu niin, että hallinto, Iris-työ ja pienet neuvottelutilat sijaitsevat A-portaan välittömässä läheisyydessä ja päivystyksen, etsivän työn, koulutuksen ja palvelukeskuksen tilat B-portaan välittömässä läheisyydessä.

Pro-tukipiste Tampereen toimitilat (139 m²) sijaitsevat kaupungin keskustassa osoitteessa Aleksis Kivenkatu 10 E.

Pro-tukipiste Turun toimitilat (33,8 m²) sijaitsevat osoitteessa Yliopistonkatu 24 B 28.